

*Ольга Ващенко,
магістерка 2 року навчання
Інститут журналістики
КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ
Науковий керівник: Т. С. Крайнікова,
к.філол.н., доктор наук із соц. комунікацій ІЖ,
професор кафедри видавничої справи та редагування
КНУ імені Тараса Шевченка, м. Київ*

СОЦІОКОМУНІКАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МЕДІАПРОЄКТУ «KAZKOZVUK» (АСПЕКТ ІНКЛЮЗИВНОСТІ)

Актуальність дослідження: в умовах становлення громадянського суспільства в Україні набувають все більшої важливості медіапроекти, які інспірують залученість різних верств населення, включно з особами, що мають вади зору, причому в дитячому віці.

Проблема. Натепер вибір дитячих книг, подкастів, мультфільмів й інших дитячих продуктів для світосприйняття різноманітний. На українському медіаринку співіснують традиційні (телебачення, друкована продукція, радіо) та сучасні джерела інформації (Youtube, електронні варіанти книг, онлайн-радіо абощо). Однак сегмент дітей із вадами зору — поза увагою медіа.

Мета дослідження: проаналізувати засоби розкриття соціокомунікаційного потенціалу медіапроекту «KAZKOZVUK» в аспекті інклюзивності.

Завдання дослідження: описати комунікаційні особливості проекту; методи подачі інформації для дітей із вадами зору, зокрема, в період карантинних обмежень.

Проблемою є відповідна лакуна, що існує в царині інформування, освіти й виховання. Адже проблеми зі здоров'ям (незалежно від їх «видимості») впливають на можливість дитини сприймати навколишній світ. І є викликом для практиків-медійників, котрі транслюють інформацію. Поготів немає рефлексії відповідних практик у теорії соціальних комунікацій.

Аналіз попередніх досліджень. До проблематики інклюзивності та комунікацій зверталися О. Гаврилов, Ю. Семеняко та інші дослідники.

Розрізняють чотири типи сприйняття інформації: 1) візуальний (за допомогою очей); 2) аудіальний (за допомогою слуху); 3) кінестетичний (за допомогою обмацування предметів) 4) дигітальний (логічні міркування).

Так, більший відсоток людей сприймає інформацію через візуальний канал, проте є винятки через зниження гостроти зору. Через те діти із вадами зору обмежені у візуальному розпізнаванні та мають шукати альтернативу.

Розрізняють такі типи порушення зору: 1) слабкозорість — часткова втрата зору, яка корегується окулярами, зарядкою для очей, чітким графіком роботи за комп'ютером тощо; 2) сліпота — повна втрата зору. Слабкозорість у дітей посідає четверте місце в Україні по отриманню інвалідності. Також і відсоток дітей із такими вадами щороку збільшується.

Основні результати. Аби діти дошкільного та молодшого шкільного віку могли без зусиль пізнавати світ і розвивати свою уяву, було створено інклюзивний проєкт «KAZKOZVUK» ([Youtube](#), [Instagram](#), [Facebook](#)). Він є майданчиком, на якому всі діти (незалежно від стану здоров'я) можуть отримати інформацію про коронавірус у доступній формі, також сюжети на інші пізнавальні та виховні теми.

Ідея проєкту полягає у забезпеченні дітей, віком 3–9 років, з особливостями зору, сучасними українськомовними аудіо- та відеотворами (казками, історіями, оповіданнями). Важливою проєктною ідеєю «KAZKOZVUK» є інклюзивність — можливість дітей бути «включеними» в широкий дискурс, різні практики. Діти є активними учасниками творення текстів, ілюстрацій, музичного супроводу і, звісно, слухачами й глядачами.

Для поєднання аудіо та відео пропонуємо таке поняття як «аудіоепізод».

Особливості проєкту:

- весь контент є українськомовним (самі аудіоепізоди та пости у соцмережах);

- доступний до прослуховування у будь-який момент у будь-якій точці світу (всі аудіоепізоди викладено на Youtube-каналі однойменного із назвою інклюзивного проєкту);
- висвітлено сучасні теми методом перенесення реальних ситуацій на героїв текстів (переїзд на червоне світло «Світлофор»; байдикування «Дарця-Ледарця»; самотність «Магічний Місяць» та ін.);
- проєкт залучає дітей з особливостями зору до сучасної медіакультури;
- розвиток UAnet інформаційного продукту в мережі інтернет.
- інноваційність «KAZKOZVUK» серед інших подібних проєктів:
- кожен герой озвучений своїм унікальним голосом;
- на фоні озвученого тексту лунає приємна музика, яка доповнена аудіо-ефектами;
- заставка до аудіоепізоду має укрупнені елементи;
- кожен малюнок на відео наближено частинами, аби дитина могла роздивитися намальоване;
- авторами текстів є діти та молодь України.

Команда, що працює над цим проєктом, намагається не наголошувати на карантинні реалії, не наводити таких фактів, які можуть порушити психіку дитини, а намагається подавати лише релевантний і пізнавальний контент.

Наприклад, під час суворого карантину відбулася співпраця із літературною студією «Slovo». Вихованці-старшокласники студії написали серію епізодів про коронавірус — розповіли дітям, що потрібно робити під час пандемії, як реагувати на неможливість грати із однолітками та ін. Ця співпраця — приклад емпатії, що реалізувалася в слові та медіадіяльності.

Соціальні мережі «KAZKOZVUK» мають яскравий вигляд: 2–3 пости виходять щотижня, де 2 із них — це опис цікавих фактів, подій у країні чи світі, а третій — анонс до нового аудіоепізоду; текст кожного поста спеціально озвучено для дітей із вадами зору; на картинку додано анімований ефект для

більш цікавого розглядання її дітьми під час прослуховування основної інформації.

Висновки. Проєкт «KAZKOZVUK» є новаторським щодо підходів подачі інформації; інклюзивним, адже діти з вадами зору мають змогу досягнути кожну історію, казку; комунікаційним, бо висвітлює важливі теми для опанування їх дітьми.

Список використаних джерел:

1. Гаврилов О. Особливі діти в закладі і соціальному середовищі: навч. посіб. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2009. 308 с.
2. Семеняко Ю. Б. Вікові особливості сприймання дітьми дошкільного віку медіа-продукції / Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. 2018. Вип. 1. С. 68–76.
3. Сучасний світ і незрячі: матеріали IV науково-практичної конференції (14–16.04.2011, м. Луцьк).